

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. V. Quomodo obligentur peregrini, advenæ, vâgi?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

tentia illam implendi adveniat obligatione jam extincta per ingressum alterius territorii. Ita D. Petschacher loc. cit.

29. Colliges tertio. Quid dicendum, si è loco ubi urget lex jejunii, cogites transire ad locum ubi non est ejusmodi præceptum. E. g. sit Salisburgi dies jejunii, si vesperi cogites venire Hallam, ubi non est dies jejunii, poteris manè horà septimâ Salisburgi sumere jentaculum, quia jejunii obligatio completur tempore vespertino, pro quo tempore seis te fore deobligatum. Non tamen licebit Salisburgi comedere carnes, quia præceptum abstinentiæ obligat pro qualibet hora diei divisibiliter. Sed quid si è loco ubi non est lex jejunii, v. g. Hallâ transeas Salisburgum, ubi est lex jejunii? teneberisne Salisburgi servare jejunium? Respond. cum distinctione: Vel enim Hallâ jejunium fregisti per duplicem refectioem, vel comestionem carniarum, vel non? si primum, non tenebris jejunare, quia observatio jejunii facta est impossibilis. Si secundum, tenebris ob præsentem obligationem. Ita Sanch. Less. Suar. Petschacher, alii que.

§. V.

Quomodo obligentur peregrini, advenæ, vagi?

30. Certum est primò. Quamprimum peregrinus accessit aliquem locum animo ibidem perpetuò manendi, statim subijci legibus illius loci, quia jam ibidem nactus est domicilium, per l. domicilium. ff. ad municipalem, & l. 7. C. De incol. 30.

Certum est secundò, idem dicendum de advenis, qui animo ad longum tempus habitandi morantur in loco alieno: Ita studiosi ad Academias commigrantes tenentur legibus & consuetudinibus illius loci, quia ibidem quasi domicilium figunt, quod Layman probabiliter extendit etiam ad illos, qui animo alicujus negotii tractandi sibi fixam habitationem ad aliquot menses vel septimanas alicubi conducunt. Quod tamen nolim extendas ad illas leges, quibus præscribuntur onera propriè dictam subjectionem supponentia; tunc quippe non nisi subditos propriè tales onerant. Sic studiosi, aliæve id genus personæ non tenentur suscipere tutelam, aliæve Reip. munera subire, cum non veniant in censum subditorum propriè talium, neque in loco studiorum domicilium propriè dictum obtineant. l. 2. & 3. C. De incol. ut observat D. Cletle loc. cit. n. 19.

31. Certum est tertio. Advenas & peregrinos, quamvis tantum ad breve tempus hospitaturi, vel transituri, teneri nihilominus legibus communibus & generalibus, à quibus in sua patria forent immunes. E. g. civis Mediolanensis extra patriam proficiens primis 4. diebus Quadragesimæ tenetur ad jejunium, à quo Mediolani esset absolutus. Layman l. 1. tr. 4. c. 12. cum aliis. Ratio est, quòd consuetudines & privilegia ejusmodi communibus legibus, quibus omnes obligantur, derogantia, sunt localia, & hoc ipso ad loci terminos restringenda, quòd à jure communi exorbitent.

32. Certum est quarto. Peregrinos & advenas teneri illis legibus municipalibus & particulari-

bus extra domicilium, quarum observantia tam respectu advenarum, quàm incolarum necessaria est ad conservationem, & cavenda damna boni publici: nam potestas legislativa data est ab auctore naturæ in finem conservandi communis boni. Si igitur istud dependeat ab obligatione tam advenarum, quàm incolarum, lex æquè advenas obstringet, ac incolas. Unde etiam pro solis advenis leges ferri videmus; ne v. g. inferant hujus generis libros, merces, arma, &c.

Certum est quinto. Teneri advenam ad servandas condiciones & solennitates contractui præscriptas in illo loco, ubi contrahit: quia ratione contractus ibidem sortitur forum. c. fin. de foro comper. l. 19. §. 1. & 2. ff. de Jud. Restat igitur dubium primò. An peregrini teneantur particularibus legibus locorum, quæ transeunt, extra casus jam recensitos? Affirmativam propugnant Palao, Navarrus, Salas, Suarez l. 3. c. 33. n. 33. Contra quos

Respondeo. Advenæ & peregrini in alieno territorio constituti non animo habitandi, sed ad breve tempus hospitandi, vel transeundi, non obligantur legibus & statutis particularibus illi loco propriis: sic studiosus Salisburgensis Diocesis Pallaviensem transiens [remoto scandalo] non tenetur in festo S. Gregorii audire Sacrum: & Sacerdos Latinus transiens per Ecclesiam Græcam, & vice versâ Græcus per Latinam, potest pro suo libitu vel in azymo, vel in fermentato consecrare, seque vel suæ, vel illius per quam transit, Ecclesiæ ritibus conformare. Layman l. cit. Engel tit. 2. §. 3. Sanchez l. 3. de Matr. Disp. 18. Lessius l. 4. c. 2. dub. 7. Haunoldus tr. 1. de Just. c. 1. contrav. 6. Clariss. D. Cletle l. 1. fundam. Jurisp. tit. 2. §. 3. n. 23. Et ratio est primò, quòd, ut quis obligetur legibus alicujus loci, debet subijci illius jurisdictioni, ibidemque forum acquirere: sed peregrinus ob brevem hospitii moram non subijcitur Jurisdictioni alieni loci, neque forum ibidem acquirit: vel enim ex c. ult. de foro comperenti, acquirit forum ratione domicilii, vel ratione contractus, vel delicti: sed nihil horum supponitur: ergo.

Ratio est secundò. In dubio præferenda est pars benignior: l. 9. l. 56. & 192. ff. de Reg. Jur. sed dubium est, utrum particularibus territorii legibus adstringantur advenæ: ergo sentiendum est, illos nequiquam obligari; præsertim cum nullo jure exprimat eorummodi obligatio, neque publici boni necessitas requirat ejusmodi obligationem, si scandalum ab sit: nam in periculo scandali erit obligatio juris naturalis, ut advenæ sese in eo conforment.

Objicies primò autoritatem D. Ambrosii relata in c. illa, dist. 12. Cum Romam venero, Sabbarum jejuno; cum Mediolani sum, non jejuno: sic & tu ad quamcunque Ecclesiam veneris, ejus morem serva, si cuiquam non vis esse scandalo, neque quenquam tibi. Ex quo, inquit Glossa ibidem, trivialis ille versus initium duxit:

*Si fueris Romæ Romano vivito more,
Si fueris alibi, vivito sicut ibi.*

Secundò. Advena punitur, ubicunque deliquit, per auctent. qua in provinciæ ubi de criminibus

bus agi oporteat: ergo subijcitur jurisdictioni & legibus illius loci. Tertio. Sequeretur, peregrinos esse omnino exleges, non enim obligantur proprii territorii legibus, ut ante dictum, nec legibus illius ad quod veniunt; ergo nullis: atqui hoc est contra rectam gubernationem. Quarto. Qui sentit commodum, debet etiam sentire onus, sed peregrini sentiunt commodum, in quantum sunt soluti propriis legibus; ergo etiam debent sentire onus, ut sint ligati legibus alienis. Quinto. Advenæ tenentur se conformare consuetudini & legibus loci in celebrandis contractibus: ergo & in cæteris.

Respondeo ad 1. Ibidem contineri consilium, non præceptum; vel esse accipienda verba in casu scandalii, quod supponere videtur Ambrosius, vel certe si commoratio fiat per notabilem partem anni. Ad 2. Resp. Ratione delicti à peregrino acquiri forum: at nos loquimur extracalium delicti. Ad 3. nego sequelam: nam inprimis obligatur legibus generalibus, & communibus suæ patriæ, secundò etiam particularibus & municipalibus, quando specialem reipubl. utilitatem, & pacificam exterorum cum incolis communicationem concernunt, e. g. ut solvant vectigalia, frumentum non extrahant, &c. tunc enim magistratus sub hac conditione peregrinis transitum videtur concedere, ut & ipsi leges pro boni communis conservatione introducant ob-

servent. Ad 4. Resp. illi axiomati locum esse, quando onus habet quandam connexionem cum commodo, sicuti beneficiarius merito sentit onus obligationis ad recitandas horas Canonicas, quia etiam sentit commodum beneficii; non autem cum onus & commodum sunt disparata, ut hic contingit. Ad 5. Resp. quòd etiam per contractum peregrinus fortiaur forum in loco, in quo contrahit, ideoque legibus loci subijcitur l. ff. de vii. du. ff. de civi.

Dubium est secundò. An vagi, hoc est, quibus nullibi certam sedem, & domicilium habent, teneantur legibus illius loci, ad quem veniunt? Respondeo. Quamvis Lessius l. 4. de Just. c. 2. dub. 7. n. 49. Jo. Sanch. Saurus, Layman tr. 4. c. 12. n. 6. ea, quæ de peregrinis diximus, probabiliter extendant etiam ad vagos, communior tamen & probabilior est sententia, vagos à peregrinis distinguendum, & legibus locorum ad quæ deveniunt, subijcendum; cum enim sit recta gubernationi dissentaneum, ut aliquis nullis legibus particularibus sit adstrictus, ipsique alibi nullum habeant fixum domicilium, ideo solè præsentaneâ habitatione sibi domicilium comparant, ratione cujus præsentis loci legibus subijciuntur: quod etiam communis consuetudo comprobatur, quæ vagi puniri solent in loco, ubi comprehenduntur, etiam ratione delicti in alio territorio commissi.

DISPUTATIO XXXVI.

DE

Interpretatione, cessatione, & mutatione legis humanæ. ad q. 103.

Hactenus vigorem legis inspeximus; nunc quibus modis temperari, aut omnino enervari & cessare possit, inquirimus: Legis quippe vigor & obligatio vel cessat universim, vel pro casu particulari. Universim cessat vel per cessationem cautæ finalis, vel per legis abrogationem, quæ rursus fit vel ab ipso Legislatore, vel à contraria consuetudine. Pro casu verò particulari vigor legis infringitur aut temperatur partim interpretatione & epikia, partim dispensatione. Nunc de singulis.

ARTICULUS I.

De cessatione & abrogatione legis.

SUMMARIÆ.

1. Leges humana mutabiles.
2. Finis legis alius extrinsecus, alius intrinsecus.
3. Potest cessare adequatè, vel inadequatè, contrariè, vel negativè.
4. Fine adequato legis cessante, cessat legis obligatio.
5. Non si cesset inadequatè.
6. Cessante fine legis negativè in particulari, non cessat legis obligatio.
7. Tollitur obligatio, sine cessante contrariè.
8. Quid abrogatio, derogatio?
9. Legislator potest abrogare legem.
10. Item Successor, vel Superior ipsius.

11. Non inferior, per se loquendo.
12. Abrogatio legis sine justa causa est valida, quamvis illicita.

§. I.

Cessatio legis intrinseca ex cessatione finis.
Cum res humanæ, circa quas lex humano occupatur, sint mutabiles, ipsas quoque legis mutationibus subjectas esse necesse est, præsertim dicatur Esther c. 16. ubi Artaxerxes seu Artabanus ita scribens introducit: Nec putare debemus, si diversa jubemus, ex animi nostri venire voluntate.